

Sametingets hälsopolitiska program

Inlägg vid Sametingets plenum i Haparanda den 28 november 2019

i samband med Sametingets hälsopolitiska program – av Marie Persson Njajta

Landspartiet Svenska Samer välkomnar upprättandet av ett hälsopolitiskt program för Sametinget. För Landspartiet Svenska Samer är detta en oerhört viktig fråga.

Vi vet att det är många som mår dåligt runt om i Saepmie men också att mycket av den samiska ohälsan är osynliggjord. Den bild av samisk ohälsa som idag synliggörs och beskrivs bland forskare och andra aktörer utgör toppen av ett isberg. Ohälsan kan också vara kopplad till de hot man upplever mot sin kultur, sin livsmiljö och sin identitet. Vi önskar en bättre hälsa och framtid för hela det samiska folket och våra kommande generationer.

Hälsa och ohälsa påverkar såväl barn, familjer, unga som äldre.

Rovdjurstryck, exploatering av mark och vatten, kränkningar, diskriminering, kolonialism, osynliggörande, förminskning, exkludering, historieförvanskning, övergrepp, även rättsliga övergrepp, kamp för existens samt en framtid för hela den samiska kulturen och alla våra livsföringar samt klimatförändringarna är allt exempel på sådant som påverkat och påverkar hela det samiska folkets och enskilda samers hälsa. Allt detta leder till ytterligare ett tryck och ytterligare en dimension på det samiska folkets hälso- och livssituation, utöver alla de hälsoaspekter som vi samer delar med gemene man, eller majoritetssamhället.

Landspartiet Svenska Samer önskar en urfolksmässig helhetssyn på det samiska folkets hälsa, där en av nycklarna till en bättre hälsosituation för det samiska folket är att våra rättigheter respekteras, ett ökat självbestämmande och inflytande i alla frågor som berör oss. Det är även viktigt att relationerna till markerna förs fram. Det är viktigt med mod och en öppenhet gentemot alla de problem som vi vet förekommer ute bland samer, såväl unga som äldre; att dessa adresseras och att man vågar bryta tystnaden. För det är reella problem som drabbar enskilda samer, samiska barn och familjer.

För oss är det viktigt med synen på oss som ett folk, där alla samer är inkluderade, samt att detta syns i hur frågor beskrivs.

Allt det här är något som vi anser att det hälsopolitiska programmet återspeglar.

Det hälsopolitiska programmet är en start som vi ser det att formulera och samla dessa frågor. Det kommer dock att vara viktigt att nu verkligen arbeta med dessa frågor under en lång tid framöver, och synliggöra mer, se till att mer kunskap och forskning görs inom hela det samiska folkets hälsosituation där man även tar hänsyn till det samiska folkets historia och sammanhang. Och framför allt att säkra att kulturanpassade vårdinsatser finns tillgängliga och synliggörs på bred front i hela det samiska samhället.

Vi i Landspartiet Svenska Samer har varit med i arbetet med att ta fram Sametingets hälsopolitiska program och har vår ledamot Anders Axelsson i hälso-, äldre- och idrottsnämnden. Vi anser att nämnden gjort ett bra och viktigt arbete i och med att formulera och upprätta ett hälsopolitiskt program och står naturligtvis bakom programmet.

Att Sametinget antar ett hälsopolitiskt program sänder en viktig signal att dessa frågor är viktiga för Sametinget och hela vårt folk.

Gäjhtoë.